

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TỈNH TRÀ VINH

ĐỀ CHÍNH THỨC

KỲ THI TUYỂN SINH LỚP 10 THPT
NĂM HỌC: 2019 – 2020
MÔN THI: NGỮ VĂN
Thời gian: 120 phút (không tính thời gian giao đề)

I. PHẦN TỰ CHỌN (3.0 ĐIỂM)

Thí sinh chọn một trong hai đề sau

Đề 1:

Đọc đoạn thơ sau và thực hiện các yêu cầu dưới đây:

Mặt trời xuống biển như hòn lửa.
Sóng đã cài then, đêm sập cửa.
Đoàn thuyền đánh cá lại ra khơi,
Câu hát căng buồm cùng gió khơi.

(Trích *Ngũ vãn* 9, tập một, NXB Giáo dục VN, 2012, tr.139)

Câu 1. (0.5 điểm) Phương thức biểu đạt chính của đoạn thơ trên là gì?

Câu 2. (1.0 điểm) Những câu thơ nào thể hiện tư thế ra khơi của ngư dân?

Câu 3. (1.5 điểm) Tìm một phép tu từ và chỉ ra tác dụng của phép tu từ đó trong đoạn thơ trên.

Đề 2:

Đọc đoạn văn sau và thực hiện các yêu cầu dưới đây:

"Không khí quả là quý giá đối với người da đỏ, bởi lẽ bầu không khí này là của chung, ruộng thú, cây cối và con người cùng nhau hít thở. Người da trắng cũng cùng chia sẻ, hít thở bầu không khí đó. Nhưng hình như người da trắng chẳng để ý gì đến nó. Nếu chúng tôi bán cho Ngài mảnh đất này, Ngài phải nhớ rằng không khí đối với chúng tôi là vô cùng quý giá và phải chia sẻ linh hồn với tất cả cuộc sống mà không khí ban cho. Ngọn gió mang lại hơi thở đầu tiên của cha ông chúng tôi và cũng nhận lại hơi thở cuối cùng của họ...."

(Trích *Ngũ vãn* 6, tập hai, NXB Giáo dục VN, 2017, tr.137)

Câu 4. (0.5 điểm) Đoạn trích trên sử dụng phép lặp từ ngữ để liên kết câu. Em hãy tìm các từ ngữ liên kết đó.

Câu 5. (1.0 điểm) Tìm thành phần biệt lập và gọi tên thành phần biệt lập đó.

Câu 6. (1.5 điểm) Đoạn trích giúp em thấy được thái độ ứng xử của người da đỏ đối với thiên nhiên như thế nào? Em nhận được thông điệp gì mà tác giả gửi gắm qua đoạn trích?

II. PHẦN CHUNG DÀNH CHO TẤT CẢ CÁC THÍ SINH (7.0 ĐIỂM)

Câu 7. (2.0 điểm)

Em hãy viết một đoạn văn (khoảng 8 -10 câu) để làm sáng tỏ luận điểm *"Bảo vệ môi trường là bảo vệ chính mình"*.

Câu 8. (5.0 điểm)

Hãy phân tích bài thơ *"Viếng lăng Bác"* để làm rõ niềm xúc động thành kính, thiêng liêng của nhà thơ Viễn Phương.

-----HẾT-----

Câu	Nội dung
1	Đề 1: Câu 1: Phương thức biểu đạt chính: biểu cảm Câu 2: Những câu thơ thể hiện tư thế ra khơi của ngư dân: <i>Đoàn thuyền đánh cá lại ra khơi, Câu hát căng buồm cùng gió khơi.</i> Câu 3: Phép tu từ so sánh: “Mặt trời xuống biển như hòn lửa” (Mặt trời được ví như hòn lửa) Tác dụng: +Miêu tả khung cảnh kì vĩ của hoàng hôn trên biển +Làm cho cách diễn đạt trở nên sinh động, hấp dẫn
2	1. Giới thiệu vấn đề: <i>Bảo vệ môi trường là bảo vệ chính mình</i> 2. Giải thích vấn đề -Môi trường là tập hợp tất cả các yếu tố tự nhiên và xã hội bao quanh con người, ảnh hưởng tới con người và tác động đến các hoạt động sống của con người như: không khí, nước, độ ẩm, sinh vật, xã hội loài người và các thể chế. -Bảo vệ môi trường là hoạt động cần thiết và quan trọng với bất cứ thời đại, quốc gia, dân tộc nào. 3. Bàn luận vấn đề -Tại sao nói: “Bảo vệ môi trường là bảo vệ chính mình”? +Môi trường có quan hệ chặt chẽ tới đời sống con người nên bảo vệ môi trường là bảo vệ cuộc sống của chính chúng ta. +Hiện nay môi trường sống đang trong tình trạng ô nhiễm do việc phát triển các ngành công nghiệp nên càng cần phải bảo vệ môi trường -Cần làm gì để bảo vệ môi trường? +Sử dụng và khai thác các tài nguyên đất, rừng, nước một cách hợp lí +Đề ra các biện pháp xử lí rác thải, nhất là rác thải công nghiệp, rác thải nhựa để làm sạch môi trường +Cần tuyên truyền để người dân ý thức hơn trách nhiệm của mình với việc bảo vệ môi trường. + Bản thân mỗi người cần ý thức rõ được tầm quan trọng của việc bảo vệ môi trường. + ... -Phê phán những hành vi làm hại môi trường: chặt phá rừng bừa bãi, không xử lí rác thải công nghiệp, vứt rác bừa bãi,... 4. Liên hệ bản thân
3	1. Giới thiệu chung Tác giả:

- Là một trong những gương mặt tiêu biểu nhất của lực lượng văn nghệ giải phóng miền Nam.
- Thơ Viễn Phương tập trung khám phá ngợi ca vẻ đẹp của nhân dân, đất nước trong cuộc chiến đấu chống ngoại xâm.
- Lối viết của ông nhỏ nhẹ, trong sáng, giàu cảm xúc và lãng mạn.

Tác phẩm:

- Năm 1976, sau ngày giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước và lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng vừa được khánh thành, Viễn Phương là một trong số những chiến sĩ, đồng bào miền Nam sớm được ra viếng Bác. Bài thơ ghi lại những ấn tượng, cảm xúc, suy ngẫm của nhà thơ trong cuộc viếng lăng.
- In trong tập "Như mây mùa xuân" – 1978.

2. Phân tích

a/ Cảm xúc của nhà thơ khi đến thăm lăng Bác:

- Bồi hồi, xúc động "Con ở miền Nam ra thăm lăng Bác"
- + Cấp đại từ xưng hô "con – Bác" là cách xưng hô gần gũi, thân thiết của người miền Nam, vừa thể hiện sự tôn kính với Bác vừa bộc lộ tình cảm yêu thương dành cho một người ruột thịt, một người bề trên trong gia đình. Đọc câu thơ tưởng như Viễn Phương là một người con xa xứ nay mới được trở về bên người cha của mình.
- + Cách nói giảm nói tránh "thăm" làm giảm bớt nỗi đau thương, mất mát, đồng thời khẳng định sự bất tử của Người trong lòng những người con nước Việt.
- => Câu thơ giản dị như một lời kể nhưng lại thấm đượm bao nỗi bồi hồi, xúc động của nhà thơ, sau bao mong nhớ, đợi chờ, nay mới được đến viếng lăng Bác.
- Ấn tượng đậm nét hiện lên trước mắt nhà thơ: "hàng tre bát ngát":
- + Đây là hình ảnh thực làm nền quang cảnh đẹp cho lăng Bác, mang lại cảm giác thân thuộc, gần gũi của làng quê, đất nước Việt.
- + Đây cũng là hình ảnh chứa nhiều sức gợi: "hàng tre xanh xanh" gợi vẻ đẹp của con người, đất nước Việt Nam với sức sống tràn trề; "bão táp...thăng hàng" là vẻ đẹp cứng cỏi, kiên cường, bền bỉ, hiên ngang, bất khuất của con người Việt Nam. Hình ảnh hàng tre bao quanh lăng là biểu tượng của cả dân tộc đang quây quần bên Người, thể hiện tình cảm của người dân miền Nam nói riêng, con người Việt Nam nói chung dành cho Bác.
- => Khổ 1 là niềm xúc động sâu sắc của nhà thơ khi đứng trước lăng Người.

b. Những cảm xúc, suy ngẫm của nhà thơ khi vào lăng viếng Bác:

- Là nỗi tiếc thương, lòng biết ơn sâu nặng dành cho công lao của Bác.
- + Sáng tạo hình ảnh thực và hình ảnh ẩn dụ sóng đôi: mặt trời trên lăng – mặt trời tự nhiên, mặt trời trong lăng - ẩn dụ cho Bác. Bác đã mang lại ánh sáng chân lí, giúp dân tộc thoát khỏi kiếp sống nô lệ, khổ đau. Hình ảnh ẩn dụ đã vừa khẳng định, ngợi ca sự vĩ đại của Người vừa thể hiện tình cảm tôn kính, biết ơn của cả dân tộc đối với Người.
- + Hình ảnh "dòng người" đi liền với điệp từ "ngày ngày" gợi dòng thời gian vô tận và sự sống vĩnh cửu; mang giá trị tạo hình, vẽ lên quang cảnh những đoàn người nối tiếp nhau không dứt, lặng lẽ và thành kính vào viếng Bác. Lối nói "đi trong thương nhớ" thể hiện nỗi tiếc thương, nhớ nhung lớn lao của bao thế hệ người dân Việt Nam trong giây phút vào lăng viếng Bác.
- + "Trăng hoa dâng 79 mùa xuân": 79 năm cuộc đời Người đã hiến dâng trọn vẹn cho quê hương, đất nước. Nó được kết từ hàng ngàn, hàng vạn trái tim để bày tỏ niềm tiếc thương, kính yêu vị cha già dân tộc. Đó cũng là cách để nhà thơ khẳng định Bác sống mãi trong lòng dân tộc.

c. Những cảm xúc, suy ngẫm của nhà thơ khi vào lăng viếng Bác:

- Là niềm thương nhớ, nỗi xót xa khi đứng trước di hài Người:
- + Tái hiện chân thực khung cảnh yên tĩnh, trang nghiêm trong lăng và dáng vẻ thư thái của Người. Ánh sáng dịu nhẹ như thể nơi đây có sự hiện diện của vầng trăng. Người nằm đó như đang nghỉ ngơi trong giấc ngủ bình yên.

	+ Hình ảnh ẩn dụ “trời xanh”: khẳng định sự bất tử của Bác trong tâm hồn dân tộc. + “Nghe nhói”: gợi nỗi đau đột ngột, bất ngờ, tê tái của một đứa con về muộn, không được gặp Người mà chỉ được ở bên di hài của Người. => Đoạn thơ đã nói được nỗi lòng sâu kín của biết bao thế hệ con người Việt Nam dành cho Bác: lòng biết ơn, sùng kính, niềm thương nhớ, xót xa... d. Cảm xúc của nhà thơ khi từ biệt: - Lưu luyến, nhớ thương khi nghĩ về phút giây từ biệt: “Mai về ... nước mắt” + “miền Nam”: gợi sự chia xa, khoảng cách; gợi tấm lòng, tình cảm của con người miền Nam. + “thương trào nước mắt”: cụ thể hóa nỗi nhớ thương và chiều sâu sự gắn bó với miền Bắc, với Bác Hồ. - Ước muốn hóa thân để ở lại bên Người: + Điệp từ “muốn làm” tô đậm mức độ thiết tha, mãnh liệt của niềm mong ước. + Chuỗi hình ảnh liệt kê “con chim” “đóa hoa” “cây tre”: có nghĩa thực là cảnh đẹp bên lăng Người; nghĩa ẩn dụ: thể hiện ước muốn góp cuộc đời mình để canh gác ngủ cho người, bày tỏ lòng biết ơn với vị cha già dân tộc, làm nên vẻ đẹp bất khuất, hiên ngang của tâm hồn Việt Nam. 3. Tổng kết - Nội dung: + Thể hiện tình cảm chân thành, tha thiết của cả dân tộc Việt Nam dành cho Bác. + Qua đó, khám phá, ngợi ca truyền thống ân nghĩa, thủy chung của dân tộc ta. - Nghệ thuật: + Ngôn ngữ giản dị, gần gũi, giàu sức gợi. + Giọng điệu vừa chân thành, trang nghiêm, vừa sâu lắng vừa tha thiết, đau xót tự hào. + Hình ảnh thơ vừa mang nghĩa thực vừa giàu giá trị tượng trưng.
--	---